

BOGANMELDELSE

Ebbe Munck: STREJFTOG I NORD

179 sider med illustrationer og kort.

Kr. 25,75 hft., 33,75 indb. m. læderryg. Gyldendal.

En julidag i 1934 befandt jeg mig ene og forladt i Akureyri i Nordisland, da det franske ekspeditionsskib „Pourquoi Pas“ ankrede op på rheden. Det var på vej til Østgrønland med et internationalt hold videnskabsmænd og alpenister under ledelse af dr. J. B. Charcot. I den brogede flok befandt Ebbe Munck sig, og vi fandt hinanden på Hotel Akureyri over et glas af verdens tristeste – og samtidig dyreste – hængemuleøl „Egil Skallagrimsons Øl“. Sidstnævnte blev forøvrigt det eneste triste i de par dage, hvor Munck førte mig ind i kredsen af de unge begejstrede mænd, der fylkede sig om dr. Charcot. For mit indre blik stiger de nu frem sammen med deres store chef, som kun to år efter fandt sin død udfor Islands kyst i Danmarksstrædet.

Disse få dage var for mig en næsten glemt episode, der atter står lyslevende ved læsningen af Ebbe Muncks bog. Dette er naturligvis en helt personlig sag, men for enhver, der har deltaget for et kortere eller længere tidsrum i Østgrønlands udforskning igennem de sidste snart 40 år eller blot har følt sig engageret i, hvad der foregik i denne fjerne del af vort land, vil Ebbe Muncks bog være nøglen til en mindernes skatkiste. Men den er meget mere end det. Den er et historisk dokument i den forstand, at den beretter om tingene, som de trådte frem, først for den unge, underordnede jungmand ombord hos Ejnar Mikkelsen på „Grønland“ ved anlægget af Scoresbysund kolonien, senere som medlem af det internationale hold, der besteg Gunnbjørns tinde, og til sidst som ekspeditionslederen på de sidste grønlandsekspeditioner af den gammeldags slags.

Ebbe Munck har ikke bare været med, han har oplevet hver dag, hver time så intenst, at han nu mange år efter så levende, som tænkeligt er, kan mane hele sceneriet – eller er det ikke rigtigere at kalde det trylleriet – frem. Under beretningen om bestigelsen af Gunnbjørns Tinde skriver Munck: „Jeg ved godt, at man på mange måder lige så vel kan møde eventyret i Ejby eller Ledøje...“, og det er

så rigtigt, som det er sagt, men det kommer sandelig i høj grad an på, hvem man er. Ebbe Munck har fået den sjældne gave at kunne møde eventyret overalt og i tilgift at kunne skrive om det, så det fænger. Denne intense oplevelen står i forbindelse med den stræben efter idealet, som jeg synes karakteriserer Ebbe Muncks færd i det åremål, bogen handler om. Det har på mange måder været en betingelsesløs given sig over og oftest i situationer, hvor der var lidet guld og gods at spinde. Har Munck ikke hentet denne verdensrigdomme på sin arktiske færd, så har han fået lejlighed til at lære de fleste af berømt-hederne at kende på nært hold, og så godt, at han formår at give en fængslende skildring og karakteristik af dem: Miki, Charcot, Courtauld, Wager for blot at nævne nogle enkelte. Og ind imellem flettes en broget krans af navne på Nanok-jægere, videnskabsmænd, flyvere, patruljefolk, alle dem, der med sved, blod og hæder indskrev deres navne i østkystens historie i landets florissante kvarte sekel 1925–1950. Det var spændende dage, og de er spændende beskrevet.

I fire afsnit, Skibet – Havet – Bjerget – Landet, oplever man en ung mands mod på livet, der fra eventyrlysten via glæden ved en fysisk indsats fører frem til en moden mands understregning af, at der stadig er såvel brug som behov for en dansk videnskabelig foretagelse i Grønland. Såvel på unge som på gamle må Muncks manende efterskrift gøre et dybt indtryk. På baggrund af de bedrifter, han har beskrevet, udført dels af ham selv, dels af andre, må det stå klart for enhver, at Grønland er på en gang en udfordring og en hvæssesten til dansk videnskab, til hele den danske nation. Måtte de bevilgende myndigheder dog snart komme til den erkendelse, at et folk ikke lever af brød og folkepension alene, men at det også skal have den åndelige føde, der kommer af at stå sammen om store kulturelle opgaver, der ikke er deciderede „kassestykker“.

Den manende slutning er helt igennem bogen værdig, og hvis ikke Strejftog i Nord får en vid udbredelse, er der ingen retfærdighed til.

D. L.